

Ieder jaar wordt op een woensdag in maart in diverse gemeenten de Nationale Boomfeestdag gevierd. De contactpersoon van de gemeente benadert basisscholen en nodigt hen uit om deel te nemen aan deze themadag. Maar waarom wachten op een uitnodiging?

Boomfeestdag

Bomen zijn belangrijk genoeg om met zijn allen aandacht aan te besteden! Met onderstaande tips organiseert u dit jaar op 18 maart op eigen initiatief een Boomfeestdag voor de hele school.

Vorbereiding

Laat de bomen op het schoolplein versieren met slingers en ballonnen. Leg de spullen klaar die u voor de activiteiten nodig heeft. Begin enkele dagen van tevoren met het aanleren van het boomfeestlied *Het is tijd*, te vinden via boomfeestdag.nl/muziek.

Introductie

Begin de ochtend gezamenlijk op het schoolplein. Als er een grote boom op het plein staat, is dat een mooie plek om rondom te verzamelen. Zing met zijn allen het boomfeestlied. Daarna gaan de groepen naar de gemeenschappelijke ruimte om naar de film *Het meisje en de boom* te kijken. Deze film vindt u op hetmeisjeendeboom.nl.

Kringgesprek

Als alle groepen weer terug zijn in hun eigen klas, houdt u een kringgesprek rondom de vraag: Waarom zijn bomen zo belangrijk? Kijk waar de kinderen mee komen en breng eventueel de volgende punten in, voor zover deze nog niet ter sprake komen:

- De bladeren van bomen (en van alle andere planten) maken zuurstof. Die zuurstof hebben mensen en dieren nodig om te leven.
- Wortels van bomen houden de grond goed vast, zodat de grond niet wegspoelt als het regent. Vooral in de bergen is dit erg belangrijk, omdat je anders een modderstroom kunt krijgen bij hevige regenval.
- Bomen geven allerlei eetbare vruchten en noten, voor ons en voor dieren.

Inez van Goor

Inez van Goor is leerkracht op een basisschool en begeleidt jonge kinderen met leer- en gedragsproblemen. Daarnaast is zij eigenaresse van tekstbureau InezTekst. ineztekst.nl

- Bomen geven behuizing aan allerlei dieren.
- Bomen houden geluid en stof tegen.
- Bomen breken de wind. Als je een eind moet fietsen en het waait hard, dan kun je het best langs wegen fietsen waar bomen langs staan.
- Bomen geven schaduw en beschutting. Op warme dagen is het koel in de schaduw van een boom en als het regent kun je eronder schuilen.
- Bomen zijn leuk om in te klimmen. Van afgevallen takken kun je hutten bouwen.
- (voor de bovenbouw) Bomen maken deel uit van de kringloop: groei > bladval > humus > kleine diertjes > voedingsstoffen > groei

Activiteiten

Maak een keuze uit de volgende activiteiten. Ze zijn geschikt voor alle groepen, tenzij anders aangegeven.

Lezen en schrijven

Onderbouw

Typ op YouTube 'Muis en de noten' in voor een bewegend digitaal prentenboekverhaal en bekijk dit samen. Op appieenopa.nl, onder 'filmpjes', vindt u ook het prentenboek *Appie en opa* dat u samen kunt bekijken. Of koop of leen het boek *De boom en het meisje* (Annemarie van Haeringen, Leopold 2004) of *De gulle boom* (Arthur Japin, Mozaiek 2006) en lees dit voor. Na het kijken en voorlezen maken de kinderen een tekening over het verhaal. Vraag wat ze precies getekend hebben als ze klaar zijn en schrijf het bij de tekening.

Midden- en bovenbouw

Op boombastik.nl staan inspirerende verhalen om voor te lezen, zoals Van

bomen en dingen die voorbij gaan, *Ba Anansi en de moeder van het bos*, *Mistry Nevelig* en *De legende van de baobab*. In de beeldbank van Schooltv is een filmpje te vinden waarin de legende van de baobab ook kort verteld wordt: ga naar schooltv.nl/beeldbank en zoek op 'baobab'. Na het voorlezen schrijven de kinderen die dit willen zelf een verhaal. De anderen zoeken op internet naar spreekwoorden over bomen en de betekenis ervan.

Bomen planten

Plant als het mogelijk is een nieuw boompje op het schoolplein. Op praxisbulletin.nl vindt u tips voor het planten van een boom. Als alternatief kunt u eikeltjes planten, net als het meisje in de film *Het meisje en de boom*. Kies hiervoor een stukje grond uit op of net buiten het schoolplein. Vergeet niet om na de Boomfeestdag af en toe met de kinderen te kijken of er al iets groeit. U kunt ook een eikel in een potje met grond planten en dit later pas buiten in de grond zetten. Dat maakt het makkelijker om het groeiproses nauwlettend te volgen.

Spelen en ontdekken

Onderbouw

De grootste boom op of vlak bij het schoolplein leent zich het beste voor de volgende activiteiten. Spreek met elkaar af wanneer welke groep naar buiten kan om de opdracht uit te voeren.

- Ga met zijn allen rondom de boom zitten. Steeds mogen vier kinderen

tegelijk de 'huid' van de boom gaan ruiken en voelen. Laat ook de eigen huid voelen zodat ze het verschil ervaren. Benoem de verschillen: ruw/glad, hard/zacht, nat/droog, warm/koud. Loop voetje voor voetje om de boom en tel hoeveel voetjes dik deze boom is. Hoeveel voetjes dik zijn andere bomen op of bij het plein?

- Speel het spel 'De boom wordt hoe langer hoe dikker'. De kinderen geven elkaar een hand en gaan in een lange

rij staan. Het eerste kind staat tegen de boom en blijft daar stevig staan. De andere kinderen draaien om het eerste kind en de boomstam heen. De boom wordt zo steeds dikker. Terwijl de kinderen in een ketting om de boom draaien zingen de kinderen het bekende versje *De boom wordt hoe langer hoe dikker, de boom wordt hoe langer hoe dikker...*

Als alle kinderen deel zijn van de boomstam en dicht tegen elkaar staan, kunnen ze terug gaan draaien. Dan kunnen ze zingen: *De boom wordt hoe langer hoe dunner, de boom wordt hoe langer hoe dunner...*

Midden- en bovenbouw

Verdeel uw groep in groepjes van maximaal vijf kinderen. Om de beurt gaan de groepjes naar buiten. Geef ze een bak mee met plakken klei of tekenpapier en wascokrijtjes. Zorg ook voor een meetlint. Leg de opdrachten uit voor het eerste groepje buiten gaat en schrijf ze op het bord.

- Maak een afdruk van een boomstam. Leg een plak klei rond de boombast en druk hem er goed tegenaan. Haal de klei er voorzichtig af. Vouw de uiteinden van de plak tegen elkaar aan met de afdruk aan de binnenkant.

De kinderen zetten dit geheel binnen in een bak. Giet de klei vol met gips en laat het drogen. Als het gips droog is, verwijdt u de klei. Klaar is de boomstam met echte bast! Eventueel kunnen de kinderen hem nog verven. Als u het liever wat eenvoudiger houdt, laat u de kinderen een afdruk van de boom maken door ze een vel wit papier op de bast te laten drukken en ze er met een wascokrijtje voorzichtig overheen te laten gaan.

- Kijk goed welke bomen er op en rond het schoolplein of in de schoolomgeving staan. Let op het blad, de schors/bast, vorm, vruchten/zaden en knoppen. Probeer de bomen op internet te vinden en beantwoord voor tenminste één boom de vragen op het

werkblad (zie praxisbulletin.nl). In de negendelige serie *Bomen* van Maarten de Jongh in jaargang 31 van *Praxisbulletin* staat ook veel informatie over diverse bomen.

- Meet de grootste, maar ook de andere bomen op het plein door op 1,5 meter hoogte een meetlint om de boom heen te leggen. Bereken de leeftijd van de bomen aan de hand van het *Leeftijdsschema* (te vinden op praxisbulletin.nl).

Kennis en begripvorming

Nodig een voorlichter van de gemeente uit om te komen vertellen en praten over het belang van bomen en wat de gemeente ermee doet. Kinderen kunnen vragen stellen, bijvoorbeeld waarom bomen soms gekapt worden en ze kunnen eventueel in discussie gaan. U kunt ook een boomchirurg uitnodigen voor een dergelijk gesprek. Wat kan hij doen voor bomen die het moeilijk hebben, bijvoorbeeld doordat ze niet goed groeien?

In samenwerking met Natuurmonumenten is het mogelijk een boswachter op bezoek te krijgen of om met een boswachter op pad te gaan. Hij kan vertellen wat hij in het bos doet en waarom hij dit doet. Zo komen de kinderen te weten waarom het bos zo belangrijk is voor ons klimaat, onze samenleving en onze economie en dat het daarom nodig is om de bossen op een verantwoorde manier te beheren. Ga naar natuurmonumenten.nl/boswachter-op-bezoek voor meer informatie en aanmelding.

Boomvruchten

Ga zitten in een kring. Iedereen noemt om de beurt een naam van een vrucht die aan een boom groeit. In de bovenbouw kunt

u de kinderen zo veel mogelijk namen van vruchten die aan bomen groeien op een blaadje laten schrijven. Wie weet de meeste?

Na deze openingsactiviteit maken de kinderen wat lekkers met echte vruchten. De volgende twee recepten zijn makkelijk te maken:

- **Vruchtenflap:** Zorg voor een oven, bladerdeeg en genoeg verse vruchten om voor iedereen een flapje te maken (bijvoorbeeld appels, peren, pruimen, abrikozen of kersen). Zet ook suiker, bladerdeeg en eventueel gehakte noten klaar. Achter op het pakje bladerdeeg vindt u de bereidingswijze voor appel- of vruchtenflappen.
- **Jam:** Koop een pak geleisuiker. Een pak is genoeg om een hele klas van beschuitjes met jam te voorzien. Achter op het pak staat precies wat u nodig heeft en hoe u de jam kunt maken. U hebt hiervoor wel een kookpit nodig!

Beweging en dans

Ter ere van de Boomfeestdag is het lied *Je bent er ook voor mij* geschreven. Als u op YouTube 'Dans Boomfeestdag' intikt, vindt u een filmpje waarin de dans bij het lied duidelijk wordt voorgedaan. Deze dans kan een groep of groepje kinderen bij de afsluiting opvoeren. De dans kan ook gebruikt worden om de dag gezamenlijk mee te openen, in plaats van met het openingslied *Het is tijd*. Uiteraard moeten de groepen op tijd beginnen met de inoefening!

Spelletjes

Buiten: boompje verwisselen

Zoek op het plein of in een park of bos een aantal bomen die bij elkaar staan. Elk kind gaat bij een boom staan, op één na. Op een afgesproken teken wisselt

iedereen van boom. Het kind zonder boom probeert op dat moment een boom te bemachtigen. Als dit lukt blijft er vanzelf een nieuwe speler zonder boom over. Zo gaat het spel steeds verder.

Binnen: appel prikken

Knip van papier een boom met kale takken en losse appels. Plak de boom op stevig karton of op piepschuim. Eén kind wordt geblinddoekt en krijgt een appel in de hand, met daaraan een prikpen, een speld of plakband. Hij probeert de appel aan de boom te prikken of plakken. Elk kind dat zijn appel in de boom hangt, krijgt een punt. Wie de appel naast de boom prikt, krijgt een strafpunt.

Afsluiting

Aan het einde van de Boomfeestdag delen de kinderen hun ervaringen. Spreek van tevoren af wie er wat vertelt of doet. Bijvoorbeeld: een paar kinderen vertellen waarom bomen zo belangrijk zijn, bovenbouwers vertellen iets over welke bomen er op of rond het plein staan en lezen een zelfgeschreven verhaal voor, middenbouwers vertellen over het bezoek van de boswachter of bomenchirurg. Een paar kleuters vertellen wat ze het leukst of het bijzonderst vonden. Laat de bomendans opvoeren door de kinderen die dit geoefend hebben. Zing tot slot nog een keer het bomenlied.

De boswachter in de klas. Waarom is het bos zo belangrijk voor ons klimaat, onze samenleving en onze economie?

Praxisbulletin.nl

Dit artikel heeft een uitbreiding op praxisbulletin.nl.

Daar zijn opgenomen:

- Boomplanttips
- Werkblad Boom
- Leeftijdschema bomen